

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	16
คำถามในการวิจัย.....	16
ขอบเขตของการวิจัย.....	17
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	19
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	21
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	21
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	23
รูปแบบการเรียนการสอน.....	25
รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย.....	25
รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย.....	26
รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัย.....	28
รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ.....	29
รูปแบบการสอนที่เน้นการบูรณาการ.....	30
แนวคิดและทฤษฎีสันติศึกษา สันติภาพและสันติวิธี.....	35
แนวคิดสันติศึกษา สันติภาพ สันติวิธี และความขัดแย้ง.....	35

บทที่	หน้า
ทฤษฎีความขัดแย้ง.....	50
ทฤษฎีความขัดแย้งของคาร์ล มาร์กซ์.....	50
ทฤษฎีความขัดแย้งของลิวอิส เอ. โคเซอร์.....	51
ทฤษฎีความขัดแย้งของราล์ฟ ดาห์เรนดอร์ฟ.....	52
ทฤษฎีความขัดแย้งของเกอร์ฮาร์ด เลนสกี.....	52
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติวิธี.....	54
ทฤษฎีสันติวิธีของโยฮัน กัลตุง.....	56
ทฤษฎีสันติวิธีของมาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์	56
ทฤษฎีสันติวิธีของฮัน ชาร์ป.....	57
ทฤษฎีสันติวิธีของเกล็น ดี เพจ.....	58
ทฤษฎีสันติวิธีของวิลเลียม ยูรี.....	59
แนวคิดสันติวิธีของพอล รุทเลจ.....	60
แนวคิดสันติวิธีของโรแลนด์ ไพลเกอร์.....	60
แนวคิดสันติวิธีของสเตลเลน วินทาแกน.....	61
แนวคิดสันติวิธีของมหาตมะ คานธี.....	61
แนวคิดสันติวิธีของพระพุทธเจ้า.....	62
แนวคิดสันติวิธีของดิช นัท ฮันท์.....	66
แนวคิดสันติวิธีของพุทธทาสภิกขุ.....	67
แนวคิดสันติวิธีของพระธรรมปิฎก.....	67
แนวคิดสันติวิธีของชัชวพันธ์ สถาอานันท์.....	68
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง.....	72
การจัดการความขัดแย้ง.....	72
แนวคิดเรื่องความขัดแย้งกับการทำงานองค์กร.....	74
การจำแนกความขัดแย้ง.....	75

บทที่	หน้า
ประโยชน์ของความขัดแย้ง.....	75
แนวทางการลดความขัดแย้งในองค์กร.....	76
การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี.....	77
รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี.....	77
วิธีการจัดการความขัดแย้งโดยหลักศาสนาธรรม.....	85
วิธีการจัดการความขัดแย้งด้วยการไกล่เกลี่ยแบบพุทธ.....	87
การจัดการความความขัดแย้งด้วยสันติเชิงนโยบายในประเทศไทย..	88
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	96
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน.....	108
แนวคิดเกี่ยวกับการถอดบทเรียน.....	111
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	117
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	120
งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอน.....	120
งานวิจัยที่เกี่ยวกับสันติศึกษาและและการจัดการความขัดแย้ง.....	123
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	149
แบบแผนการวิจัย.....	149
วิธีการและขั้นตอนการวิจัย.....	150
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต	154
แบบมีส่วนร่วม.....	
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	161
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	176
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	185

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	189
ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบ มีส่วนร่วม	189
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษา	259
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษา	283
ตอนที่ 4 ผลการปรับปรุงรูปแบบการสอนสันติศึกษา	304
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	319
สรุปผลการวิจัย.....	320
อภิปรายผล	330
ข้อเสนอแนะ.....	342
รายการอ้างอิง.....	346
ภาคผนวก.....	364
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	365
ภาคผนวก ข รายงานผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก.....	367
ภาคผนวก ค รายงานผู้ให้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม	370
ภาคผนวก ง รายงานกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และนักศึกษารายวิชา สันติศึกษา.....	372
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	379
แบบบันทึกสัมภาษณ์.....	380
แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม.....	387
แบบบันทึกสังเกตแบบมีส่วนร่วม.....	392
แบบบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้.....	393
แบบวัดความรู้สันติศึกษา.....	394
แบบวัดความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง.....	404

บทที่	หน้า
แบบวัดเจตคติต่อวิชาสันติศึกษา.....	408
แบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	411
แบบประเมินผลรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	413
ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) คำอำนาจจำแนก และค่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย.....	416
ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาไทย.....	436
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	450
ประวัติผู้วิจัย.....	456

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ และกระบวนการเรียนรู้.....	32
2	สรุปมโนทัศน์ทฤษฎีความขัดแย้ง.....	54
3	สรุปมโนทัศน์ทฤษฎีสันติวิธี.....	70
4	ประโยชน์และข้อควรระวังของความขัดแย้ง.....	74
5	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	110
6	ขั้นตอนการถอดบทเรียน.....	113
7	สรุปผลการศึกษางานวิจัยและงานวิทยานิพนธ์สันติศึกษา สันติภาพ และสันติวิธี.....	138
8	วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	151
9	รายวิชาที่ศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม	158
10	สรุปขั้นตอนที่ 1 (R ₁) การวิจัยศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม.....	160
11	สรุปขั้นตอนที่ 2 (D ₁) การพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	175
12	สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 (R ₂) การทดลองใช้รูปแบบการ สอนสันติศึกษา.....	178
13	สรุปขั้นตอนที่ 3 (R ₂) การทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	183
14	สรุปขั้นตอนที่ 4 (D ₂) การปรับปรุงรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	188
15	ข้อมูลการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย หมวดวิชาศึกษา ทั่วไป และหมวดวิชาเลือกเสรี ระดับปริญญาตรี.....	190
16	สรุปการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย	208
17	การนำเสนอรูปแบบการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย ใน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเลือกเสรี ระดับปริญญาตรีของ ผู้บริหารหน่วยงานสันติศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สอนสันติศึกษา....	250
18	ผลการสนทนากลุ่มอาจารย์ผู้สอนเพื่อกร่างรูปแบบการสอน..... สันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	260

ตารางที่	หน้า
19	278
20	284
21	285
22	289
23	291
24	306
25	313
26	366
27	368
28	369
29	371
30	373
31	374
32	377
33	416

ตารางที่	หน้า
34 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนสันติศึกษา.....	417
35 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เรียน สันติศึกษา.....	418
36 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม อาจารย์ผู้สอนสันติศึกษา.....	419
37 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สันติศึกษา.....	420
38 ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบบันทึกการสังเกตแบบ มีส่วนร่วม.....	421
39 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบบันทึกประสบการณ์ การเรียนรู้.....	422
40 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (P) และค่า ความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้สันติศึกษา.....	423
41 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Item total for Corrected) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบวัดเจตคติ ต่อวิชาสันติศึกษา.....	427
42 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Item total for Corrected) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบวัดความ พึงพอใจต่อรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	431
43 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ ในการจัดการความขัดแย้ง.....	432
44 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Item total for Corrected) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบประเมิน ผลรูปแบบการสอนสันติศึกษาของผู้เชี่ยวชาญสันติศึกษา.....	434

ตารางที่	หน้า
45 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Item total for Corrected) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบประเมินผลรูปแบบการสอนสันติศึกษาของอาจารย์ผู้สอนสันติศึกษา.....	435
46 ผลคะแนนการทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	436
47 ผลการประเมินแบบวัดเจตคติต่อวิชาสันติศึกษา.....	441
48 ผลการประเมินแบบวัดความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง.....	444
49 ผลการประเมินแบบวัดความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนสันติศึกษา.....	446
50 ผลการประเมินแบบประเมินผลรูปแบบการสอนสันติศึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านสันติศึกษา.....	447
51 ผลการประเมินแบบประเมินผลรูปแบบการสอนสันติศึกษาของอาจารย์ผู้สอนสันติศึกษา.....	449

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงกรอบความคิดในการวิจัย.....	22
2	แสดงโครงสร้างการศึกษา “สันติศึกษา”.....	38
3	แสดงสันติวิธีในฐานะเครื่องมือการจัดการความขัดแย้ง ความรุนแรง.....	96
4	แสดงการสอนสันติศึกษาเพื่อปรับสมดุลของสมองซีกซ้าย และสมอง ซีกขวา.....	102
5	แสดงความสัมพันธ์ของการศึกษา สันติศึกษา พัฒนศึกษา และ สหวิทยาการในการพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาไทย.....	148
6	แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	153
7	แสดงขั้นตอนที่ 1 (R1) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการสังเกตแบบมี ส่วนร่วม.....	159
8	แสดงขั้นตอนที่ 2 (D1) การพัฒนารูปแบบการสอนสันติศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาไทย.....	174
9	แสดงขั้นตอนที่ 3 (R2) การทดลองใช้รูปแบบการสอนสันติศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาไทย.....	183
10	แสดงขั้นตอนที่ 4 (D2) การปรับปรุงรูปแบบการสอน สันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	187
11	แสดงรูปแบบการสอนสันติศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย.....	265